

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ԱՊՕՐԻՆԻ ԾԱԳՈՒՄ ՈՒՆԵՑՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ԲՈՒՆԱԳԱՆՁՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) **գույք`** Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 132-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված գույք, այդ թվում` կրիպտոարժույթ.

2) **ապօրինի ծագում ունեցող գույք`** գույք, այդ թվում` մեկ միավոր գույք, մի քանի միավոր գույք կամ մեկ միավոր գույքի բաժին, որի ձեռքբերումը սույն օրենքով նախատեսված կարգով չի հիմնավորվում օրինական եկամուտներով` անկախ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց առաջ կամ հետո ձեռք բերված լինելու հանգամանքից, ինչպես նաև այդպիսի գույքի օգտագործումից ստացվածը (պտուղները, արտադրանքը, եկամուտները).

3) **օրինական եկամուտ`** Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 1277-րդ հոդվածի համաձայն որոշված կիրառելի իրավունքի նորմերի պահպանմամբ, Հայաստանի Հանրապետության դրամով, արտարժույթով, կրիպտոարժույթով կամ բնամթերային (ոչ դրամական) ձևով ստացված եկամուտներն առանց հարկերի և պարտադիր վճարների, այդ թվում`

ա. աշխատանքի վարձատրությունը կամ դրան հավասարեցված այլ վճարումներ,

բ. գրականության, արվեստի կամ գիտական աշխատանքի օգտագործման կամ օգտվելու իրավունքի համար ցանկացած հեղինակային իրավունքից, ցանկացած արտոնագրից, ապրանքային նշանից, նախագծից կամ մոդելից, պլանից, գաղտնի բանաձևից կամ գործընթացից, էլեկտրոնային հաշվողական մեքենաների և տվյալների բազայի համար ծրագրերի կամ արդյունաբերական, առևտրային, գիտական սարքավորումներ օգտագործելու կամ օգտվելու համար իրավունքի կամ արդյունաբերական, տեխնիկական, կազմակերպական, առևտրային, գիտական փորձի վերաբերյալ տեղեկություն տրամադրելու համար ստացվող հատուցումը (ռոյալթի) և հեղինակային վարձատրությունը,

գ. ստացված փոխառությունները (վարկերը),

դ. տրված փոխառությունների դիմաց ստացված տոկոսը և այլ հատուցում,

ե. շահաբաժինները,

զ. խաղատներում կամ շահումներով խաղերում ստացված եկամուտները (շահումները),

է. մրցույթների կամ մրցությունների, ինչպես նաև վիճակախաղերի իրային կամ դրամական շահումները (մրցանակները),

ը. նվիրատվության կամ օգնության կարգով ստացված գույքը (նաև դրամական միջոցները),

թ. ժառանգության կարգով ստացված գույքը (նաև դրամական միջոցները),

ժ. ապահովագրական հատուցումները,

ժա. ձեռնարկատիրական գործունեությունից ստացված եկամուտը,

ժբ. գույքն օտարելուց ստացված եկամուտը,

ժգ. վարձակալության դիմաց ստացված վճարը կամ այլ հատուցում,

ժդ. միանվագ վճարները,

ժե. գույքային իրավունքներից ստացված եկամուտը,

ժզ. քաղաքացիաիրավական այլ պայմանագրերից ստացված եկամուտը,

ժէ. կենսաթոշակը,

ժը. գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացումից կամ գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված եկամուտը.

4) սույն օրենքով նախատեսված հանցագործություն՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կամ դրա սահմաններից դուրս կատարված արարք, որը պարունակում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 125.1-ին հոդվածով, 132-րդ հոդվածով, 132.2-րդ հոդվածով, 154.2-րդ հոդվածով, 154.9-րդ հոդվածով, 178-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1.1-ին կետով կամ 3-րդ մասով (եթե կատարվել է պաշտոնական դիրքն օգտագործելով), 179-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով կամ 3-րդ մասով (եթե կատարվել է պաշտոնական դիրքն օգտագործելով), 180-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 182-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 189.1-ին հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով կամ 3-րդ մասով (եթե կատարվել է պաշտոնական դիրքն օգտագործելով), 190-րդ հոդվածով, 191-րդ հոդվածով, 195-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով, 201-րդ հոդվածով, 202-րդ հոդվածով, 215.1-ին հոդվածով, 217-րդ հոդվածով, 217.1-ին հոդվածով, 222-րդ հոդվածով, 223-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 224-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 233-րդ հոդվածով, 235-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 235.1-ին հոդվածով, 261-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասով, 262-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասով, 266-րդ հոդվածով, 267.1-ին հոդվածով, 274-րդ հոդվածով, 308-րդ հոդվածով, 309-րդ հոդվածով, 310-րդ հոդվածով, 310.1-ին հոդվածով, 311-րդ հոդվածով, 311.1-ին հոդվածով, 311.2-րդ հոդվածով, 312-րդ հոդվածով, 312.1-ին հոդվածով, 312.2-րդ հոդվածով, 313-րդ հոդվածով, 314-րդ հոդվածով, 314.2-րդ հոդվածով, 314.3-րդ

հողվածով, 332-րդ հողվածի 3-րդ մասով, 338.3-րդ հողվածով, 352-րդ հողվածով կամ 375-րդ հողվածով նախատեսված հանցակազմի հատկանիշները.

5) անձին պատկանող գույք՝ գույք, որը՝

ա. սեփականության իրավունքով պատկանում է տվյալ անձին, այդ թվում՝ ընդհանուր բաժնային սեփականության իրավունքի դեպքում՝ անձին պատկանող բաժինը, իսկ ընդհանուր համատեղ սեփականության իրավունքի դեպքում՝ գույքն ամբողջությամբ,

բ. սեփականության իրավունքով պատկանում է այլ անձի, կամ որի նկատմամբ սեփականության իրավունք չի ծագել, բայց որի իրական շահառու է հանդիսանում տվյալ անձը,

գ. ուսումնասիրվող ժամանակահատվածում տվյալ անձն անհատույց կամ փաստացի անհատույց կամ շուկայականից էականորեն ցածր գնով փոխանցել է իր հետ փոխկապակցված անձի.

6) իրական շահառու՝ ֆիզիկական անձ, որի անունից, օգտին կամ որի հաշվին իրականացվել է գործարքը (գործողությունը), կամ ֆիզիկական անձ, որը վերահսկում է կամ վերահսկել է գործարքը (գործողությունը) կամ այն անձին, որի անունից կամ օգտին իրականացվել է գործարքը (գործողությունը).

7) փոխկապակցված անձ՝ անձի հետ փոխկապակցված իրավաբանական անձ, մերձավոր ազգական կամ ցանկացած իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ, որի հետ տվյալ անձը վարում է ընդհանուր տնտեսություն կամ համատեղ ձեռնարկատիրական գործունեություն, կամ ցանկացած իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ, որին տվյալ անձն անհատույց կամ փաստացի անհատույց կամ շուկայականից էականորեն ցածր գնով փոխանցել է գույք.

8) փոխկապակցված իրավաբանական անձ՝ «իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 25-րդ և 26-րդ կետերի իմաստով փոխկապակցված համարվող իրավաբանական անձ.

9) մերձավոր ազգական՝ ընտանիքի անդամը, չափահաս զավակը, ծնողը, քույրը, եղբայրը (այդ թվում՝ համահայրը կամ համամայրը), տատը, պապը, թոռները, հորեղբայրը, մորաքույրը, հորաքույրը, մորեղբայրը կամ նրանց ընտանիքի անդամները, անձի ամուսնու ծնողները, վերջիններիս համար՝ փեսան և հարսը.

10) ընտանիքի անդամ՝ ամուսինը, անչափահաս զավակը, խնամակալության կամ հոգաբարձության տակ գտնվող անձը կամ ուսումնասիրվող ժամանակահատվածում ոչ պակաս, քան մեկ տարվա ընթացքում 180 օր համատեղ բնակվող յուրաքանչյուր չափահաս անձ.

11) **պաշտոնատար անձ**՝ ուսումնասիրությունն սկսելու պահին «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի գործող խմբագրության իմաստով հանրային պաշտոն զբաղեցնող կամ զբաղեցրած անձ կամ այդպիսի պաշտոնին համարժեք պաշտոն զբաղեցրած անձ: Անձը համարվում է համարժեք պաշտոն զբաղեցրած, եթե իր իրականացրած գործառույթներին նույնական կամ նմանատիպ գործառույթներ իրականացնող անձն ուսումնասիրությունն սկսելու պահին «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի գործող խմբագրության իմաստով համարվում է հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձ.

12) **ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարույթ**՝ ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման նպատակով իրավասու մարմնի նախաձեռնած ընթացակարգ, որն սկսվում է հայց հարուցելու հիմքերի ուսումնասիրություն սկսելու վերաբերյալ որոշման կայացմամբ, ներառում է գույքի քաղաքացիական բռնագանձման հայցի հարուցումը և ավարտվում է ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման հայցի վերաբերյալ օրինական ուժի մեջ մտած եզրափակիչ դատական ակտով կամ սույն օրենքով նախատեսված այլ հիմքերով.

13) **հայց հարուցելու հիմքերի ուսումնասիրություն** (այսուհետ՝ ուսումնասիրություն)՝ ընթացակարգ, որն ուղղված է ապօրինի ծագում ունեցող գույքի առկայության, դրա ծավալների և շահագրգիռ անձանց շրջանակի վերաբերյալ տվյալներ ձեռք բերելուն.

14) **շուկայականից էականորեն ցածր գին**՝ գործարքի հատուցման արժեք, որը 80 և ավելի տոկոսով ցածր է նույն, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ համանման գույքի օտարման ժամանակահատվածում այդպիսի գույքի օտարման գործարքների իրական արժեքից.

15) **իրավասու մարմին**՝ Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության պատասխանատու ստորաբաժանում.

16) **շահագրգիռ անձ**՝ անձ, որի իրավունքների և պարտականությունների վրա առերևույթ կարող է ազդել գույքի բռնագանձումը.

17) **առաջին ատյանի դատարան**՝ [հակակոռուպցիոն դատարան](#) ~~Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան~~

Հոդված 12. Հայցի հարուցումից առաջ ապացույցներ պահանջելը

1. Ուսումնասիրության իրականացման ընթացքում իրավասու մարմինը կարող է հավաքել օրենքով պահպանվող գաղտնիք պարունակող տեղեկություններ՝ սույն հոդվածով սահմանված կարգով:

2. Իրավասու մարմինը ձեռնարկում է ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված և գաղտնիք պարունակող տեղեկությունների պահպանմանն ուղղված անհրաժեշտ միջոցառումներ:

3. Իրավասու մարմինը կարող է դիմել առաջին ատյանի դատարան՝ ներկայացնելով նոտարական, բանկային, ապահովագրական կամ առևտրային գաղտնիք կազմող տեղեկություններ, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» օրենքով սահմանված՝ Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից արժեթղթերի հետ կատարված գործարքների վերաբերյալ տեղեկություններ, վարկային տեղեկատվություն կամ վարկային պատմություն պահանջելու դիմում:

4. Դատարանը պահանջը քննում է առանց նիստ հրավիրելու և որոշում է կայացնում դիմումն ստանալուց հետո՝ յոթնօրյա ժամկետում: Դատարանի նախաձեռնությամբ՝ հավելյալ պարզաբանումներ ստանալու նպատակով կարող է հրավիրվել դատական նիստ, որի ժամանակի և վայրի մասին ծանուցվում է միայն իրավասու մարմինը:

5. Դատարանը որոշում է կայացնում հայցվող տեղեկությունները պահանջելու վերաբերյալ, եթե իրավասու մարմինը հիմնավորում է, որ տվյալներն անհրաժեշտ են ուսումնասիրության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերի վերհանման համար: Դատարանի որոշումն ուղարկվում է միայն իրավասու մարմին:

6. Ապացույցներ պահանջելու վերաբերյալ դիմումը բավարարելու դեպքում առաջին ատյանի դատարանը կայացնում է ապացույցը պահանջելու մասին որոշում՝ նշելով այն ապացույցները, որոնք պետք է տրամադրվեն իրավասու մարմնին, և այդ ապացույցները տրամադրելու ժամկետը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև տրամադրման կարգը:

7. Դիմումը մերժելու մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել իրավասու մարմնի կողմից Հայաստանի Հանրապետության ~~վերաքննիչ քաղաքացիական դատարան~~ [վերաքննիչ հակակոռուպցիոն դատարան](#) (այսուհետ՝ ~~վերաքննիչ քաղաքացիական~~ [վերաքննիչ քաղաքացիական](#) դատարան)՝ այն ստանալու պահից՝ յոթնօրյա ժամկետում, իսկ ~~վերաքննիչ քաղաքացիական~~ [վերաքննիչ քաղաքացիական](#) դատարանի որոշումը կարող է բողոքարկվել Վճռաբեկ դատարան՝ ~~վերաքննիչ քաղաքացիական~~ [վերաքննիչ քաղաքացիական](#) դատարանի որոշումն ստանալու պահից՝ տասնհինգօրյա ժամկետում: Վերաքննիչ և վճռաբեկ բողոքները վարույթ ընդունելու որոշումն ուղարկվում է միայն իրավասու մարմին:

8. Դիմումը բավարարելու մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել անձի կողմից, որի տվյալների ստացման առնչությամբ կայացվել է դատարանի որոշումը: Դատարանի որոշումը կարող է բողոքարկվել ~~վերաքննիչ քաղաքացիական~~ [վերաքննիչ քաղաքացիական](#) դատարան՝ այն սույն օրենքով նախատեսված կարգով ստանալու պահից՝ յոթնօրյա ժամկետում, իսկ ~~վերաքննիչ քաղաքացիական~~ [վերաքննիչ քաղաքացիական](#) դատարանի որոշումը կարող է բողոքարկվել Վճռաբեկ դատարան՝ ~~վերաքննիչ քաղաքացիական~~ [վերաքննիչ քաղաքացիական](#) դատարանի որոշումն ստանալու պահից՝

տասնհինգօրյա ժամկետում: Դատական ակտի բողոքարկումը չի կասեցնում ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման վարույթի ընթացքը:

9. Սույն հոդվածի 7-րդ և 8-րդ մասերի հիման վրա ներկայացված վերաքննիչ և վճռաբեկ բողոքները քննվում են առանց դատական նիստ հրավիրելու՝ միջանկյալ դատական ակտերի դեմ բերված բողոքի քննության՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված կարգով:

10. Ապացույցը պահանջելու մասին դատարանի որոշման հիման վրա իրավասու մարմինը կարող է դիմել և ստանալ որոշմամբ նախատեսված տեղեկությունները դրանք տիրապետող անձանցից:

11. Ապացույցը դատարանի որոշման մեջ նշված ժամկետներում իրավասու մարմին չներկայացնելու դեպքում իրավասու մարմինն ստանում է առաջին ատյանի դատարանի՝ ապացույց պահանջելու մասին որոշման հիման վրա կազմված կատարողական թերթ և այն ուղարկում է հարկադիր կատարման: Ապացույց պահանջելու մասին որոշումը կատարվում է անհապաղ՝ «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» օրենքով սահմանված կարգով:

12. Անձինք, որոնք սույն հոդվածի հիման վրա տրամադրում են հայցվող տեղեկատվությունը, պարտավոր են պահպանել այդ տվյալների տրամադրման գաղտնիությունը և չբացահայտել ուսումնասիրության առկայության կամ տվյալների տրամադրման փաստն այլ անձանց, այդ թվում՝ իրենց հաճախորդներին:

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում հակակոռուպցիոն դատարանի և հակակոռուպցիոն վերաքննիչ դատարանի ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման և փոխկապակցված գործերի քննող երեքական դատավորների նշանակման պահից: